

A DOUA EPISTOLĂ A LUI IOAN

Introducere

„[A doua Ioan] ne prezintă un aspect inedit al Apostolului, arătându-ni-l ca păstor de suflete individuale.... Dacă este adresată unei biserici locale sau.... unei doamne creștine.... în folosul unor persoane particulare pentru care manifestă un interes deosebit de mare a expediat el această scrisoare.” — A. Plummer

I. Locul unic în Canon

Alături de 3 Ioan această scurtă notă e tot ce ne-a rămas din neprețuita corespondență *personală* a unuia din cei mai iubiți sfinți de la început, apostolul Ioan.

Uneori creștinii vor să știe cât de „deschiși” sau de „închiși” ar trebui să fie cu alții, în special cu cei care se declară credincioși. 2 și 3 Ioan răspund la această întrebare foarte practică. 2 Ioan arată importanța de a fi ne ușile casei (sau ale bisericii din casă) închise ereticilor; 3 Ioan ne îndeamnă să avem o „politică a ușilor deschise” cu privire la predicatorii și misionarii itineranți.

II. Paternitatea

Dovezile externe ale faptului că Ioan este cel care a scris epistola 2 Ioan sunt mai precare decât în cazul lui 1 Ioan, aceasta datorându-se dimensiunii și naturii particulare a epistolei. Irineu o citează, dar, asemenea altora, a crezut că face parte din 1 Ioan (impărțirea pe capitole și versete s-a făcut cu multe secole mai târziu). Origen s-a îndoit de această epistolă, dar Clement și Dionysius, ambii din Alexandria, au citat-o ca aparținând lui Ioan. Ciprian în mod special citează versetul 10 ca fiind scris de apostolul Ioan.

Dovezile interne constau în faptul că stilul și vocabularul sunt în armonie cu omologul lor din 1 și 3 Ioan. Chiar dacă 2 și 3 Ioan au un început diferit de cel al lui 1 Ioan, ele sunt atât de similare totuși încât puțini sunt aceia care neagă faptul că au ieșit cu toate de sub pana aceluiași autor și, se pare, cam în același timp.

Nu există motive care să ne oblige să ne îndoim de tradiția care i-a atribuit lui Ioan

epistola 2 Ioan (vezi Introducerea la 1 Ioan, pentru detalii suplimentare).

III. Data

Ca în cazul lui 1 Ioan, sunt posibile două perioade generale ca timp al apariției epistolei. Fie data timpurie (situată în anii 60), înainte de distrugerea Ierusalimului, fie o dată târzie (prin anii 85-90). Dacă prima variantă este cea corectă, atunci redactarea ei s-a făcut probabil la Ierusalim. Iar dacă cea din urmă este cea valabilă, atunci epistola a fost scrisă la Efes, unde apostolul și-a sfârșit alergarea pe acest pământ, la o vârstă apreciabilă.

IV. Fondul și tema

Fondul acestei epistole este misiunea larg răspândită a predicatorilor itineranți din cadrul bisericii primare, ce se practică și azi în unele cercuri. Acești evangheliști și vestitori ai Cuvântului erau găzduiți, hrăniți și uneori primeau bani de la creștinii și adunările vizitate de ei. Din nefericire, învățătorii falși și șarlatanii religioși au profitat imediat de acest sistem, folosindu-l ca mijloc de câștig nemuncit și de răspândire a ereziilor lor, cum ar fi gnosticismul (vezi Introducerea la 1 Ioan).

Dacă a fost important în veacul întâi ca apostolul să-i avertizeze pe creștini cu privire la pericolul ereticilor și al „profitorilor religioși”, oare ce ar spune apostolul Ioan astăzi, la vederea amalgamului de secte, culte derivate și religii false?

Tema centrală a lui 2 Ioan e că nu trebuie să cooperăm în nici un fel cu o persoană care răspândește învățături greșite cu privire la Persoana Domnului nostru (v. 10, 11).

SCHIȚA CĂRȚII

- I. SALUTUL APOSTOLULUI: HAR, ÎNDURARE ȘI PACE (v. 1-3)
- II. BUCURIA APOSTOLULUI: COPII ASCULTĂTORI (v. 4)
- III. ÎNDEMNUL SOLEMN AL APOSTOLULUI: UMBLAȚI ÎN DRAGOSTE (v.5,6)
- IV. PREOCUPAREA APOSTOLULUI: ÎNȘELĂTORII ANTICRIȘTI (v. 7-11)
- V. NĂDEJDEA APOSTOLULUI: CĂ VA PUTEA FACE O VIZITĂ PERSONALĂ (v. 12, 13)

Comentariu

I. SALUTUL APOSTOLULUI: HAR, ÎNDURARE ȘI PACE (v. 1-3)

V. 1 În 2 Ioan apostolul se prezintă drept **bătrânul**. Asta ar putea fi o referire la vârsta sa sau la poziția oficială deținută în cadrul bisericii. Cât privește vârsta, Ioan a fost ultimul dintre apostoli care a petrecut timp în compania Domnului Isus. Ca poziție oficială, negreșit el a fost un episcop sau supraveghetor. Astfel, nu suntem nevoiți să alegem una din două explicații, întrucât ambele sunt corecte.

Sintagma: „**Către aleasa doamnă**“ nu este lesne de explicat. Există trei concepții larg răspândite. (1) Unii cred că **aleasa doamnă** este biserica, numită în alte locuri din Scriptură Mireasa lui Cristos, sau o biserică locală. (2) Alții cred că Scrisoarea a fost adresată „către aleasa Kyria“ — numele ei fiind Kyria. Acesta ar putea fi echivalentul în greacă al termenului aramaic: Marta (ambele înseamnă „doamnă“).¹ (3) Alții cred că Ioan se adresează unei **doamne** creștine al cărei nume nu este precizat, care, alături de toți ceilalți credincioși, se află printre **aleșii** lui Dumnezeu — aleși în Cristos înainte de întemeierea lumii.

Noi preferăm ultima dintre interpretări și credem că este deosebit de semnificativ faptul că acest avertisment împotriva învățătorilor anti-creștini se găsește într-o scrisoare adresată unei femei. Păcatul a pătruns în lume prin înșelarea Evei de către Satan. „Femeia, fiind amăgită, a căzut în călcarea poruncii“ (1 Tim. 2:14). Pavel se referă la învățătorii falși care lansează apeluri deosebit de puternice la adresa femeilor. Astfel ei pătrund în case și le prind în mrejele lor pe „femeile credule, împovărate de păcate și stăpânite de felurite pofte“, care sunt dispuse să asculte pe oricine și totuși „nu pot ajunge niciodată la cunoștința adevărului“

(2 Tim. 3:6, 7). Chiar în zilele noastre membrii cultelor deraiate se duc pe la casele oamenilor în timpul zilei, când bărbatul este de obicei la serviciu. Copiii trebuie să fie și ei avertizați cu privire la pericolul învățătorilor falși.

Ioan afirmă că o iubește pe această **aleasă doamnă și... copiii ei... în adevăr**. Cei care sunt mântuiți se găsesc într-o minunată părtășie, iubindu-i pe unii care, în alte împrejurări, nu i-ar fi iubit deloc, dacă nu ar fi fost dragostea lor comună pentru adevărul lui Dumnezeu. Adevărul lui Dumnezeu este cel care leagă inimile între ele — inimile celor **care au cunoscut adevărul**.

V. 2 **Datorită adevărului** are două explicații posibile. Poate să se refere la motivul pentru care îi iubim pe toți sfinții sau poate ne oferă motivul pentru care a scris Ioan această scrisoare. Ambele sunt sensuri valabile. **Adevărul care rămâne în noi și va fi cu noi pentru veci**. Aici **adevărul** se poate referi la: (1) Domnul Isus Cristos, Care a spus: „Eu sunt... adevărul“ (Ioan 14:6); (2) la Duhul Sfânt: „Duhul este adevăr“ (1 Ioan 5:6; vezi Ioan 14:16, 17); sau (3) la Biblie. „Cuvântul Tău este adevărul“ (Ioan 17:17). Oare nu trebuie să ne oprim aici și să ne minunăm de faptul că suntem susținuți de aceștia Trei și că ei sunt cu noi pe veci?

V. 3 Salutul lui Ioan este „**Harul, îndurarea și pacea să fie cu voi**.“² **Harul** este favoarea nemeritată acordată celor care merită exact opusul. **Îndurarea** este compasiunea manifestată față de cei ce sunt vinovați și nenorociți. **Pacea** este relația armonioasă ce *decurge din harul și îndurarea* lui Dumnezeu. Toate aceste trei binecuvântări sunt **de la Dumnezeu Tatăl și de la Domnul Isus Cristos**. Tatăl este Izvorul

iar Fiul este Canalul. În plus, ei sunt în **adevăr și dragoste**, și niciodată pe cheltuiala oricăreia dintre aceste virtuți.

II. BUCURIA APOSTOLULUI: COPII ASCULTĂTORI (v. 4)

În acest punct, Ioan își exprimă bucuria să afle că unii din **copiii** alesei doamne **umblau în adevăr**. Adevărul nu este doar ceva în care trebuie să credem cu mintea, ci ceva care trebuie trăit în viața și comportarea noastră de zi cu zi. După cum Domnul Isus a fost întruparea vie a adevărului, tot așa El Se așteaptă ca viețile noastre să fie mărturii aduse **adevărului**.

III. ÎNDEMNLUL SOLEMN AL APOSTOLULUI: UMBLAȚI ÎN DRAGOSTE (v.5,6)

V. 5 În versetele 5 la 9, apostolul pare să ne ofere un scurt rezumat al Primei sale Epistole. Acolo el a enumerat testele vieții. Acum, în versetele acestea, el repetă ultimele trei din aceste teste — testul **iubirii** (v. 5), testul **ascultării** (v. 6) și testul **doctrinei** (v. 7-9).

V. 6 Mai întâi, el le amintește cititorilor despre porunca de a **iubi pe semenii** lor credincioși. **Iubirea**, în esența ei, este aici dăruirea plină de abnegație în folosul altora. Nu este nicicum atitudinea de felul: „Oare ce voi putea obține de la persoana aceasta?“, ci „Ce aș putea face pentru persoana respectivă?“. În acest caz, se va dovedi că **dragostea** este o umblare **după poruncile Sale**. Nu putem iubi cu adevărat, în sensul divin al cuvântului, dacă nu umblăm în ascultare de Domnul și de adevărul lui Dumnezeu.

IV. PREOCUPAREA APOSTOLULUI: ÎNȘELĂTORII ANTICRIȘTI (v. 7-11)

V. 7 Asta ne conduce la testul doctrinei. Marea întrebare care se pune este: „A devenit Dumnezeu cu adevărat Om în Persoana lui Isus Cristos?“ Răspunsul este un hotărât „Da!“ Gnosticii³ credeau că Cristosul divin a venit asupra lui Isus din Nazaret pentru un timp. Dar Ioan insistă că **Isus Cristos** a fost, este și în veci va fi Dumnezeu.

V. 8 Prin urmare, el își avertizează cititorii: „**Luați seama la voi înșivă, ca noi să nu pierdem lucrurile pentru care am lucrat, ci să primim o răsplată deplină.**“ *Cu alte cuvinte, rămâneți tari în adevărul*

privitor la Domnul Isus Cristos, pentru ca truda noastră în mijlocul vostru să nu fi fost în zadar și ca **noi** (apostolii și cei care le-au urmat) să **primim o răsplată deplină**.

V. 9 Când spune Ioan: „**Oricine transgresează⁴ și nu rămâne în doctrina lui Cristos**“, el se referă la învățatorii falși. A transgresa înseamnă a trece peste hotarele îngăduite. Este exact ceea ce fac cultele deraiate, pretinzând că posedă o nouă lumină și propovăduind doctrine pe care Dumnezeu nu ni le-a descoperit în Cuvântul Său. Eu nu rămân înăuntrul hotarelor revelației creștine, nu rămân în **învățătura (doctrina) lui Cristos**, adică, după toate probabilitățile, în învățăturile pe care **Cristos** Însuși le-a adus. Cuvintele ar mai putea putea însemna: tot ce ne învață Biblia *despre Cristos*. Apostolul subliniază în versetul 9 că un membru al unei secte deraiate poate pretinde că-L cunoaște pe Dumnezeu, dar dacă nu crede în Dumnezeirea absolută și în umanitatea absolută a Domnului Isus, el **nu Îl are pe Dumnezeu** deloc. Dumnezeu poate fi cunoscut doar prin Fiul Său. „Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine“ (Ioan 14:6).

V. 10, 11 Aici se află miezul epistolei, întrucât ni se dau sfaturi de mare preț cu privire la modul în care trebuie să ne purtăm cu învățatorii falși care ne bat la ușă. Ioan nu se referă la vizitatorii ocazionali, ci la propovăduitorii unor învățături anti-creștine. Se cuvine oare să-i poftim înăuntru? Să le oferim o ceașcă de cafea? Să-i ajutăm financiar? Să cumpărăm literatura oferită de ei? Răspunsul este că **nu** trebuie să-i **primim** și nu trebuie să-i **salutăm**. Oamenii aceștia sunt dușmani ai lui Cristos. A le oferi ospitalitate înseamnă a ne situa de partea celor care se împotrivesc Mântuitorului nostru. Uneori am putea primi în casă o asemenea persoană fără să știm că Îl tăgăduiește pe Domnul. Dar atunci când știm sigur că cineva este un învățător fals, ar fi un act de nealoyalitate față de Cristos să ne împrietenim cu un atare om. Versetele acestea nu se aplică la vizitatorii, în general. Adesea invităm în căminul nostru necredincioși, în efortul de a-i câștiga la Cristos. Dar aici avem de a face cu o chestiune legată de învățatorii religioși care tăgăduiesc Dumnezeirea și umanitatea lui Isus Cristos, cum explică și C. F. Hogg:

Nu trebuie făcut nici un lucru care să dea impresia că ofensa adusă împotriva lui Cristos

ar fi un lucru de nimic sau să-l punem pe delicvent în poziția în care ar putea să-i influențeze și pe alții.⁵

V. NĂDEJDEA APOSTOLULUI: CĂ VA PUTEA FACE O VIZITĂ PERSONALĂ (v. 12, 13)

V. 12 Ioan ar fi dorit să spună mai multe alesei doamne. Dar el se oprește din scris în acest punct, în speranța că va putea efectua în curând o vizită personală, când va putea vorbi **față în față**. Cu cât mai satisfăcător este să poți vorbi în cadrul unei întâlniri în persoană decât să scrii **pe hârtie cu cerneală!** Și cu cât mai minunat va fi să-L vedem pe Mântuitorul față în față decât să-L vedem cu ochii credinței, ca în prezent! Cu adevărat atunci **bucuria noastră va fi deplină!**

V. 13 Așadar Ioan încheie: „**Copiii surorii tale alese te salută.**” Nu știm cine au fost aceștia, dar îi vom întâlni într-o zi și ne vom bucura de părtășia cu ei și cu preaiubitul apostol Ioan, care a redactat această scrisoare. Și, lucrul cel mai minunat dintre toate, ne vom întâlni cu Însuși Mântuitorul. **Amin.**

NOTE FINALE

¹ (v. 1) Variantă mai puțin probabilă, întrucât termenul din greacă pentru ales (Eklektē, „Electa”) ar putea fi înțeles ca nume substantiv propriu iar termenul „doamnă” ca o formulă de adresare: „Doamna Electa.”

² (v. 3) Textul critic (NU) și cel majoritar (M) spun: „noi”. Cuvintele din greacă pentru *voi/noi*, pentru *pe voi/pe noi* și *al vostru/al nostru* se deosebesc unele de altele doar printr-o literă, de unde și problemele întâmpinate de cei care au copiat manuscrisele. (Vezi, de pildă, v. 8, unde textul NU redă varianta *voi nu noi*.)

³ (v. 7) Vezi Introducerea la Coloseni, unde este tratat gnosticismul.

⁴ (v. 9) Textul NU: „o ia înainte” sau „progresează” (*proagōn*), în loc de *transgresează*” (*parabainōn*) din TR și textul majoritar.

⁵ (v. 10,11) C.F.Hogg, *What Saith the Scripture?* („Ce spune Scriptura?”), pg.143.

BIBLIOGRAFIE

Vezi Bibliografia de la sfârșitul comentariului asupra lui 1 Ioan.